

Tuinen over de grens

TEKST: PETER STAM ILLUSTRATIE: SARAH VAN ROSSEM

Groen Ierland

Toen ik in 1988 in Ierland kwam wonen waren hier maar heel weinig tuinontwerpers en ze waren meestal gevestigd in stedelijke gebieden. Tuinen bestonden in die tijd doorgaans uit een groot gazon met wat borders met planten aan de zijkant. Er werd maar een beperkt aantal bomen, heesters en kruidachtige planten gebruikt.

In die beginjaren reisde ik veel door het land om een idee te krijgen hoe de tuinwereld eruit zag. Het landschap met al die mogelijkheden vond ik spectaculair. Aan de westkust was het indrukwekkend ruig, terwijl het oosten een veel zachter, groener landschap had. Deze tegenstelling en verscheidenheid stimuleerde mij gelijkgestemden op te zoeken met het doel hier nieuwe ideeën en creativiteit in te brengen.

In 1997 had ik de eer medeoprichter te zijn van de GLDA, Garden & Landscape Designers Association. Deze beroepsvereniging bood creatieve mensen een platform waar ze hun ideeën konden uiten en ook het grote publiek konden informeren en bijscholen. We nodigden bekende buitenlandse sprekers uit op onze jaarlijkse seminars om hun tuinervaringen te delen en er over te praten. Voor het eerst konden enthousiaste tuiniers, plaatselijke autoriteiten en tuin- en landschapsarchitecten elkaar ontmoeten om ideeën op te doen en uit te wisselen. Het resultaat is dat men zich in Ierland nu meer bewust is van vormgeving, structuur en milieuvriendelijke manieren van tuinieren.

Hier zijn enkele voorbeelden van geslaagde tuinen. De meest betoverende tuin aan de zuidwestkust is Derreen Garden in County Kerry, helemaal aan de rand van Europa. Een rijke landeigenaar nam het initiatief – en had het geld – om dit onvruchtbare land aan zee te kopen. Eerst liet hij een beschuttende gordel van bomen planten. Daarna werd er een prachtige vallei met boomvarens gemaakt tussen veel zeldzame bomen, coniferen, rododendrons en bijzondere bamboesoorten zoals *Thamnocalamus spathiflorus* 'Aristatus'. Het voordeel van dit gebied is dat het een mild klimaat heeft door de Warme Golfstroom. Dit gebeurde allemaal 150 jaar geleden, lang voordat containerladingen boomvarens, *Dicksonia antarctica*, in Europa aankwamen, bedoeld als architectonische tuinvarens. In vroegere tijden werden ze gebruikt als ballast in zeilschepen! Een ander goed voorbeeld van een interessante tuin op een ruwe, lastige locatie is Cluain na dTór in County Donegal, de noordelijkste punt van Ierland. Seamus O'Donnell heeft van deze tuin in de afgelopen 30 jaar een bijzondere, botanische oase gemaakt. Met het ruige landschap en de golven van

Peter Stam is tuin- en landschapsarchitect en kweker, gevestigd in het zuidoosten van Ierland. Hij begon zijn in bamboe en bijzondere houtige gewassen gespecialiseerde kwekerij in de ommuurde tuin van een oud landgoed. In 2005 is de kwekerij aanzienlijk uitgebreid en is een speciale bostuin toegevoegd. www.stambamboo.com

Kijken over de grens: wat er in tuinen in andere landen gebeurt

de Atlantische Oceaan als achtergrond en met behulp van beschuttende bosjes van spar, esdoorn, den, wlg, els, *Olearia*, bos gemaakt. Dit laat op een spectaculaire manier zien hoe een tuin geïntegreerd kan worden in een omringend onstuimig, minderig landschap.

Carl Wright, eigenaar van Caher Bridge Garden in het westen waar het wereldberoemde Burren-gebied ligt, heeft nauwgezet een groene oase uitgehouwen in het stenige landschap van County Clare. Hij hergebruikte de stenen en rotsen op een creatieve en sensitieve manier, waardoor ze een wezenlijk onderdeel van zijn tuin worden en naadloos aansluiten op de omgeving. Dit is weer zo'n bijzondere plaats waar stevige arbeid en samenwerking met de natuur te bewonderen zijn.

Een wat moderner voorbeeld van een tuin met een geheel eigen stijl is die van June Blake in County Wicklow. Zij ontwierp hem zelf op het boerenland van haar familie. Ook deze tuin gebruikt het omringende landschap als achtergrond. Alles is heel doordacht gedaan, waarbij de verbinding met het land en zijn geschiedenis centraal staat. De tuin is geweldig op zijn plaats.

Een andere factor waardoor men enthousiaster ging tuinieren was de introductie van het jaarlijkse Bloom Festival in juni. Dit festival is gebaseerd op de beroemde Chelsea Flower Show, zij het op een veel kleinere schaal. Er doen professionele tuiniers en amateurs aan mee. In de loop van de jaren is het niveau nogal indrukwekkend gestegen; van heel eenvoudige tot zeer interessante en innovatieve tuinen in de laatste paar jaar. Enkele van de ontwerpers hebben aan Chelsea meegedaan en hebben daar gouden medailles gewonnen. Sinds corona en de recente recessie is de waardering van het grote publiek voor hun tuinen gegroeid en zien mensen hun tuin als een privé-oase waar ze hun vrije tijd plezierig doorbrengen. Dat gaat vooral op voor tuinen in de stad. Mensen doen tegenwoordig meer onderzoek, hebben meer plantenkennis en zijn bereid zo nodig professioneel advies te vragen. In de meeste Ierse provincies zijn nu tuinclubs en in sommige provincies kunnen enthousiaste tuiniers speciale tuinroutes volgen. Naar mijn idee zijn tuinen in Ierland, zowel particuliere als openbare tuinen, in de laatste 30 jaar erg veranderd, ze zijn nu veel interessanter en gevarieerder. De bevolking hier ziet tuinieren tegenwoordig als een heel leuk en gezond tijdverdrijf. ■

Vertaling: Rose-Marie Gerritsen

Sarah van Rossem is beeldend kunstenaar. In haar werk legt ze verschillende stadia van de natuur vast; haar natuurimpressies veranderen onder de eisen in afgedrukte planten en bloemen heel nauwkeurig, en bijna fotografisch weergeven. Momenteel werk ze aan een serie grote afgedrukte over Brabantse natuurgebieden. www.sarahvanrossem.com

